

MỘT SỐ KINH NGHIỆM ĐÀO TẠO LUẬT Ở MỸ VÀ GỢI MỞ CHO VIỆT NAM

TS. Nguyễn Bích Thảo

Khoa Luật, Đại học Quốc gia Hà Nội

1. Đào tạo luật ở bậc sau đại học kết hợp đào tạo nghề luật

Mặc dù nước Mỹ không có một trường đào tạo nào dành riêng cho các chức danh tư pháp như mô hình Học viện Tư pháp ở Việt Nam và nhiều nước khác, nhưng đây lại là nơi sản sinh ra những luật sư, thẩm phán, công tố viên xuất sắc, được xã hội trọng vọng và kính nể. Người tốt nghiệp trường luật ở Mỹ sau khi được cấp bằng Juris Doctor và thi đỗ trong kỳ thi sát hạch luật sư của bang (bar exam) là có thể hành nghề luật sư.

Vậy bằng Juris Doctor (J.D.) thực chất là bằng gì? Cử nhân luật, thạc sĩ luật, hay tiến sĩ luật?

Juris Doctor không phải là chương trình cử nhân luật (undergraduate). Tuy nhiên, đây cũng không phải là chương trình đào tạo văn bằng hai, thạc sĩ, hay tiến sĩ. Đó là một chương trình ở bậc sau đại học (graduate) kết hợp với đào tạo nghề (professional training), vì trong chương trình này, sinh viên được đào tạo một cách toàn diện cả ba yếu tố: kiến thức pháp luật, kỹ năng hành nghề luật và đạo đức nghề nghiệp.

Do nghề luật có vị thế cao và rất được trọng vọng trong xã hội, nên nhiều gia đình ở Mỹ mơ ước con em mình được vào học trường luật. Hai tiếng “law school” gắn liền với khát vọng, niềm tự hào, hãnh diện, với những cơ hội và thách thức lớn đối với sinh viên luật ở Mỹ. Hai tiếng ấy cũng đầy bí ẩn, thu hút sự tò mò ngay cả đối với người dân Mỹ, bởi luật là một trong những ngành học khó nhất, nặng nhất với học phí cao nhất ở quốc gia này. Người Mỹ quan niệm rằng chỉ những sinh viên xuất sắc